CYFARFOD COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU A GYNHALIWYD AR 17 RHAGFYR 2019 YN NHŶ HASTINGS

Yn bresennol: Mr Ceri Stradling (Cadeirydd Dros Dro); Mr David Powell (Dirprwy Gadeirydd Dros Dro); Mrs Julie May a Mr Theodore Joloza.

Swyddogion CFfDLC a oedd yn bresennol: Mrs Shereen Williams (Prif Weithredwr); Matt Redmond (Dirprwy Brif Weithredwr); Mr Dave Carr (Rheolwr Cyllid); David Burley (Rheolwr Cymorth Busnes); Mr Tom Jenkins (Rheolwr Arolygon); Mr Huw Blacker (Swyddog Arolygon); Mr Rhys Brooks (Swyddog Arolygon); Mrs Catherine Thomas (Swyddog Cymorth Busnes); Mr Nathan Sweetman (Swyddog Cymorth Busnes).

Amser Dechrau: 09:55
Amser Gorffen: 14:30

Ymddiheuriadau: Dim

1. Datganiadau Buddiant

1.1. Datganodd Nathan Sweetman fuddiant ym Mro Morgannwg.
1.2. Datganodd Tom Jenkins fuddiant yn Rhondda Cynon Taf.

Nid oedd y Cadeirydd o'r farn bod unrhyw un o'r datganiadau buddiannau yn atal y swyddogion dan sylw rhag cymryd rhan lawn mewn trafodaethau, heblaw pan oedd y ward etholiadol a oedd yn benodol i unigolyn yn cael ei hystyried.

2. Gwybodaeth Friffio gan y Cadeirydd

2.1. Rhoddodd y Cadeirydd ddiweddariad i'r cyfarfod ar y Cyfarfod Rhyng-Gomisiwn a gynhaliwyd yn Llundain ar 28-29 Tachwedd. Dywedodd y bu'n gyfarfod diddorol a chadarnhaol, ac amlygodd gyfraniadau gan Gomisiwn Gogledd Iwerddon ynglŷn â'i Adolygiad Barnwrol; Informed Solutions ynglŷn â defnyddio pyrth TG mewn ymgynghoriadau; Tom Hawthorn o'r Comisiwn Etholiadol ynglŷn â chyflawnder a chywirdeb Cofrestrau Etholiadol; a'r Athro Ron Johnston o Brifysgol Bryste ynglŷn â chyffindwyllo anfwriadol.

2.2. Adroddodd y Cadeirydd hefyd ar y cyfarfod diweddaraf â Llywodraeth Cymru. Disgwyliwyd i Orchymyn Arolwg Cymunedol Sir Fynwy gael ei roi i'r Gweinidog y diwrnod hwnnw fel y gallai'r Comisiwn ddechrau paratoi ar gyfer yr arolwg etholiadol ac y gellid cynnal cyfarfodydd â Chyngor Sir Fynwy yn y Flwyddyn Newydd. Roedd Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau

(Cymru) wedi cael ei drafod hefyd, a byddai'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Gweithredol yn cyfrannu at Sesiwn Dystiolaeth Llywodraeth Cymru ar 9 Ionawr.

2.3. Dywedodd y Cadeirydd wrth y cyfarfod fod Cadeirydd newydd CFfDLC, sef Debra Williams, wedi cael ei phenodi o 1 Ionawr 2020, am gyfnod o ddwy flynedd, ac y byddai'n cadeirio cyfarfod nesaf y Comisiwn ym mis Ionawr. **Cytunodd** y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Gweithredol i gysylltu â hi cyn hynny yn gynnar ym mis Ionawr.

2.4. O ran y gŵyn gan aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, dywedodd y Cadeirydd wrth y cyfarfod na fu unrhyw ddatblygiadau pellach ers i'r Comisiwn anfon ymateb at yr achwynydd.

3. Cofnodion cyfarfod y Comisiwn a gynhaliwyd ar 26 Tachwedd 2019

3.1. **Penderfynwyd** cymeradwyo cofnodion y cyfarfod yn gofnod cywir o'r materion a ystyriwyd, yn amodol ar rai mân ddiwygiadau.

4. Materion sy'n Codi

4.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr 2019 gan y Prif Weithredwr.

4.2. **Penderfynwyd** derbyn yr Adroddiad a nodwyd cynnydd ar y materion canlynol:

4.3. O ran **(Mater 1)**, sef y Rhaglen Newid, adroddwyd bod Llywodraeth Cymru wedi penderfynu peidio â chymryd rhan yn Arolwg y Bobl. Felly, byddai'r Comisiwn yn cynnal ei arolwg ei hun ym mis Chwefror. Roedd y Cynllun Corfforaethol wedi cael ei ddiweddaru â'r Weledigaeth a'r Gwerthoedd newydd, a **chytunwyd** y byddai'r Prif Weithredwr yn ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y Comisiwn. Roedd paratoadau wedi cael eu gwneud ar gyfer y diwrnodau hyfforddiant Cwrdd i Ffwrdd ar 23-24 Ionawr, ac roedd y Comisiynwyr wedi cael gwahoddiad i fynychu. **Cytunwyd** gwahodd y Cadeirydd newydd hefyd.

4.4. O ran **(Mater 2)**, sef Gwobr Iechyd y Gweithle Bach, adroddwyd bod y Comisiwn wedi cwblhau a chyflawni'r Wobr hon a fyddai'n para am dair blynedd. Diolchwyd i'r holl staff a fu'n gysylltiedig. **Cytunodd** y Prif Swyddog Gweithredol i roi gwybod i Mrs Julie James ac i roi cyhoeddusrwydd i'r cyflawniad ar Twitter.

4.5. O ran **(Mater 3)**, sef Data Ychwanegol ar gyfer Arolygon – **cytunodd** y Dirprwy Brif Swyddog Gweithredol i ddiwygio'r Tabl Cynnydd Arolygon i ddangos yr amrywiannau.

4.6. O ran **(Mater 4)**, sef yr ymgynghoriad ar y Bil Partneriaeth Gymdeithasol, roedd hyn wedi cael ei gwblhau.

4.7. O ran **(Mater 5)**, sef y Bil Llywodraeth Leol, **penderfynodd** y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Gweithredol lunio tystiolaeth y diwrnod wedyn ar gyfer y Sesiwn Dystiolaeth ym mis Ionawr.

4.8. O ran **(Mater 6)**, roedd y prosiect TG wedi cael ei gwblhau a byddai'r Adroddiad Gwersi a Ddysgwyd yn cael ei gynhyrchu ym mis Ionawr gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

4.9. Mater newydd – trafodwyd ymateb drafft i'r Papur Gwyn ar Bartneriaeth Gymdeithasol a **chytunwyd** ar ymateb yn amodol ar rai mân ddiwygiadau.

5. Arolwg Bro Morgannwg – Adroddiad Drafft

5.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 9 Rhagfyr 2019 gan y Swyddog Arolygon.

5.2. Ystyriodd y Comisiwn gynnwys yr adroddiad, a'r enwau arfaethedig ar gyfer wardiau etholiadol.

5.3. **Cytunwyd** ar yr Adroddiad yn amodol ar fân ddiwygiadau i'w gwneud gan y Swyddog Arolygon cyn dechrau'r broses Sicrhau Ansawdd.

<u>Cyfanswm nifer yr aelodau – 53</u>

5.4. **Enwau:**

Ystyriodd y Comisiwn yr enwau arfaethedig ar gyfer y wardiau etholiadol. Rhoddir isod restr o'r enwau cytunedig yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Saesneg	Cymraeg

Baruc	Baruc
Buttrills	Buttrills
Cadoc	Cadog
Castleland	Castleland
Cornerswell and Llandough	Cornerswell a Llandoche
Court	Court
Cowbridge	Y Bont-faen
Dinas Powys	Dinas Powys
Dyfan	Dyfan
Gibbonsdown	Gibbonsdown
Illtyd	Illtyd
Llandow	Llandŵ
Llantwit Major	Llanilltud Fawr
Peterston-super-Ely	Llanbedr-y-fro
Plymouth	Plymouth
Rhoose	Y Rhws
St Athan	Sain Tathan
St Augustine's	St Augustine's
St Bride's Major	Saint-y-brid
St. Nicholas and Llancarfan	Sain Nicolas a Thresimwn
Stanwell	Stanwell
Sully	Silli
Wenvoe	Gwenfo

6. Arolwg Etholiadol Abertawe – Adroddiad Terfynol

6.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr 2019 gan y Swyddog Arolygon.

6.2. Ystyriodd y Comisiwn gynnwys yr adroddiad, a'r enwau arfaethedig ar gyfer wardiau etholiadol.

6.3. **Cytunwyd** ar yr Adroddiad yn amodol ar fân ddiwygiadau i'w gwneud gan y Swyddog Arolygon cyn dechrau'r broses Sicrhau Ansawdd.

6.4. Trafodwyd Asesiadau o Effaith. Cytunwyd y dylid newid y dyddiad o 'ddeng mlynedd' i 'yn dilyn yr arolwg nesaf'.

Cyfanswm nifer yr aelodau – 75

6.4 **Enwau:**

Ystyriodd y Comisiwn yr enwau arfaethedig ar gyfer y wardiau etholiadol. Rhoddir isod restr o'r enwau cytunedig yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Enw Saesneg	**Enw Cymraeg**
Castle	Y Castell
St Thomas	Sain Tomos
Waterfront	Glannau
Bishopston	Llandeilo Ferwallt
Fairwood	Llwyntegŵ
Gower	Gŵyr
Pen-clawdd	Pen-clawdd
Pennard	Pennard
Mayals	Moelfryn
Mumbles	Mwmbwls
West Cross	Y Groesffordd
Dunvant and Killay	Dyfnant a Chilâ
Cockett	Y Cocyd
Gowerton	Tregŵyr

Waunarlwydd	Waunarlwydd
Llwchwr	Llwchwr
Gorseinon and Penyrheol	Gorseinon a Phenyrheol
Penllergaer	Penlle'r-gaer
Clydach	Clydach
Pontarddulais	Pontarddulais
Llangyfelach	Llangyfelach
Pontlliw and Tircoed	Pontlliw a Thir-coed
Llansamlet	Llansamlet

7. Arolwg Etholiadol Rhondda Cynon Taf – Adroddiad Terfynol

7.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr 2019 gan y Swyddog Arolygon.

7.2. Ystyriodd y Comisiwn gynnwys yr adroddiad, a'r enwau arfaethedig ar gyfer wardiau etholiadol.

7.3. **Cytunwyd** ar yr Adroddiad yn amodol ar fân ddiwygiadau i'w gwneud gan y Swyddog Arolygon cyn dechrau'r broses Sicrhau Ansawdd.

7.4. Trafodwyd Asesiadau o Effaith. Cytunwyd y dylid newid y dyddiad o 'ddeng mlynedd' i 'yn dilyn yr arolwg nesaf'.

<u>Cyfanswm nifer yr aelodau - 75</u>

7.5. **Enwau:**

Ystyriodd y Comisiwn yr enwau arfaethedig ar gyfer y wardiau etholiadol. Rhoddir isod restr o'r enwau cytunedig yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Enw Saesneg	**Enw Cymraeg**

Cilfynydd	Cilfynydd
Cymmer	Y Cymer
Glyncoch	Glyncoch
Graig and Pontypridd West	Y Graig a Gorllewin Pontypridd
Hawthorn and Lower Rhydfelen	Y Ddraenen-wen a Rhydfelen Isaf
Pontypridd Town	Tref Pontypridd
Rhydfelen Central	Canol Rhydfelen
Upper Rhydfelen and Glyn-taf	Rhydfelen Uchaf a Glyn-taf
Taffs Well	Ffynnon Taf
Trallwng	Trallwng
Treforest	Trefforest
Ynysybwl	Ynysybwl
Church Village	Pentre'r Eglwys
Llantwit Fardre	Llanilltud Faerdref
Ton-teg	Ton-teg
Beddau and Tyn-y-nant	Beddau a Thyn-y-nant
Llantrisant and Talbot Green	Llantrisant a Thonysguboriau
Llanharry	Llanhari
Pont-y-clun Central	Canol Pont-y-clun
Pont-y-clun East	Dwyrain Pont-y-clun
Pont-y-clun West	Gorllewin Pont-y-clun
Brynna and Llanharan	Brynna a Llanharan
Tonyrefail West	Gorllewin Tonyrefail
Llwyn-y-pia	Llwyn-y-pia
Pentre	Pentre
Trealaw	Trealaw
Treherbert	Treherbert

Treorchy	Treorci
Ystrad	Ystrad
Hirwaun, Penderyn and Rhigos	Hirwaun, Penderyn a’r Rhigos
Aberaman	Aberaman
Cwmbach	Cwmbach
Mountain Ash	Aberpennar

8. Rheoli Risgiau – Cofrestr Risgiau

8.1. Rhoddwyd ystyriaeth i’r Adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr 2019 gan y Rheolwr Cyllid. **Nodwyd** bod y newidiadau y cytunwyd arnynt yn y cyfarfod diwethaf wedi cael eu gweithredu.

8.2. **Cytunwyd** y gallai risg CR7 gael ei dileu o’r Gofrestr Risgiau.

9. Adroddiad ar y Gyllideb

9.1. Rhoddwyd ystyriaeth i’r adroddiad dyddiedig 26 Tachwedd 2019 gan y Rheolwr Cyllid. **Nodwyd** y sefyllfa foddhaol bresennol o ran y gyllideb.

10. Polisïau Adnoddau Dynol

10.1. Rhoddwyd ystyriaeth i’r Adroddiad dyddiedig 2 Rhagfyr 2019 gan y Rheolwr Cymorth Busnes.

10.2. Cytunwyd ar ‘Bolisi Blaenswm Cyflog 2019’ a ‘Pholisi Cwynion Cyflogaeth 2019’ yn amodol ar newid y flwyddyn ym mharagraff 4.9.

10.3. Cytunwyd ar ‘Bolisi Cyfrinachedd, Diogelwch a Gwybodaeth Swyddogol 2019’ a ‘Pholisi Diogelu Data 2019’ heb unrhyw newidiadau.

10.4. Dylid diwygio paragraff 10.4 pwynt bwled 4 y ‘Polisi Cwynion Cyflogaeth’ i ddatgan ‘Rhaid i bob Swyddog Cwynion Cyflogaeth fod ar lefel Prif Weithredwr neu Ddirprwy Brif Weithredwr (G7) neu uwch. Dylid diwygio paragraff 10.8 i ddatgan ‘Swyddogaeth Adnoddau Dynol’.

11. Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg (ARAC) a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd 2019

11.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr 2019 gan y Rheolwr Cyllid.

11.2. Nodwyd mai un o'r argymhellion archwilio a wnaed yn yr adroddiad archwilio mewnol canol blwyddyn oedd y dylai'r Comisiwn adolygu ei barodrwydd i dderbyn risg ar gyfer y Gofrestr Risg Gorfforaethol. **Cytunwyd** trafod parodrwydd y Comisiwn i dderbyn risg ar ôl penodi Cadeirydd newydd y Comisiwn yng nghyfarfodydd mis Ionawr neu fis Chwefror.

12. Adroddiad Adolygu Diogelwch y Cwmwl

12.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 3 Rhagfyr 2019 gan y Rheolwr Cyllid.

12.2. Ystyriodd y Comisiwn yr argymhellion sy'n weddill a nododd farn Cymwysterau Cymru na fyddai'r ymdrech i'w rhoi ar waith yn gymesur ar gyfer corff bach fel y Comisiwn, neu y byddai'n cael effaith negyddol arwyddocaol ar brofiad y defnyddiwr. **Cytunwyd** na fyddai'r Comisiwn yn gweithredu'r argymhellion sy'n weddill.

13. Adroddiad ar Gynnydd Arolygon

13.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 10 Rhagfyr gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

13.2. **Nodwyd** mai arolwg etholiadol Castell-nedd Port Talbot yn unig oedd wedi symud ymlaen ers cyfarfod diwethaf y Comisiwn ac y disgwyliwyd i bedwar arolwg arall gael eu cyhoeddi ym mis Ionawr 2020. Roedd eraill wedi gofyn am ohiriad o ganlyniad i Etholiad Cyffredinol.

13.3. Adroddwyd nad oedd Gorchmynion wedi'u derbyn eto ar gyfer unrhyw un o'r Arolygon Etholiadol a gwblhawyd.

13.4. O ran arolwg etholiadol Sir Fynwy, **cytunwyd** cael y ffigurau etholiadol gan Gyngor Sir Fynwy a gwneud paratoadau eraill cyn gynted â phosibl tra'n disgwyl derbyn y Gorchymyn Cymunedol.

13.5. **Cytunwyd** ychwanegu Cyfanswm Treigl at waelod y tabl Dadansoddiad o'r Nod o ran Maint Cynghorau, ynghyd â dau fân ddiwygiad.

13.6. **Nodwyd** cynnwys gweddill yr adroddiad.

14. Calendr Digwyddiadau

14.1. **Nododd** y Comisiwn gynnwys y Calendr a **chytunwyd** ychwanegu'r hyfforddiant Skype/Diogelwch TG/Arolwg Clir/Gwe-rwydo ar gyfer y Comisiynwyr yn union ar ôl cyfarfod mis Ionawr. I'w drefnu.

15. Unrhyw Fater Arall Perthnasol

15.1. Nid oedd unrhyw eitemau eraill i'w trafod.

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf: 28 Ionawr 2020